

Kartläggning

Göteborgs Stads budgetmål och övergripande styrning
i förhållande till Agenda 2030 - Globala målen för
hållbar utveckling

Agenda 2030 - Globala målen för hållbar utveckling

Bakgrund

I september 2015 antog FN:s generalförsamling resolutionen

Att förändra vår värld: Agenda 2030 för hållbar utveckling.

Den består av 17 mål som ska uppnås till år 2030 och ersätter de åtta millenniemål som löpte ut år 2015. Där fokus för millenniemålen var fattigdomsbekämpning och utvecklingsländernas utmaningar har Agenda 2030 en betydligt bredare ansats – att uppnå långsiktigt hållbar ekonomisk, social och miljömässig utveckling. Den berör också på ett helt annat sätt alla länder och inte bara utvecklingsländerna.

Regeringen deklarerade tidigt ambitionen att Sverige ska vara ledande i genomförandet av Agenda 2030 – både på hemmaplan och när det gäller att bidra till det globala genomförandet av agendan.

I mars 2016 tillsattes en nationell delegation, med uppdrag att stödja och stimulera arbetet med Sveriges genomförande av Agenda 2030 såväl nationellt som internationellt.

Målen

Det poängteras att målen är *integrerade och odelbara*, de hänger ihop och inget mål är viktigare än något annat för att uppnå hållbarhet. De är ämnesindelade, men två av målen skiljer sig något från de övriga:

Mål 11 som behandlar hållbara städer och samhällen har till skillnad från de övriga en territoriell dimension och belyser direkt lokala och regionala myndigheters roll i genomförandet av Agenda 2030.

Mål 17 som primärt handlar om själva genomförandet och att främja fattiga länders möjligheter i olika avseenden.

Målen är uppdelade i 169 delmål. Under varje mål, utom mål 17, finns det två till fyra delmål som markeras med bokstäver istället för siffror. Dessa utgör metoder för att nå målet snarare än egna delmål.

Av Agenda 2030 framgår att de 169 delmålen är vägledande och att varje regering ska uppställa sina egna nationella delmål med utgångspunkt i den globala ambitionsnivån men med hänsyn tagen till nationella förhållanden.

FN har tagit fram 232 indikatorer för att mäta resultatet för målen på global nivå. Varje land ska i sin tur ta fram nationella indikatorer och metoder för att mäta arbetet. Rådet för kommunala analyser, RKA, lanserade i mars 2019 ett antal indikatorer för att mäta kommuners resultat i relation till Agenda 2030.

Covid-19

Primärt fokus för den här kartläggningen är i vilken utsträckning Göteborgs Stad berörs av Agenda 2030 och hur stadens rådighet och styrning ser ut i förhållande till de globala målen. Med det sagt så måste vi såklart ändå beröra covid-19, och dess påverkan på utvecklingen. Den pandemi som drabbade världen under 2020 har påverkat de flesta delarna av samhället och kommer sannolikt att få långtgående konsekvenser.

FN (se ruta ovan) konstaterar att pandemin har bromsat implementeringen av de globala målen och riskerar att ominsktet göra ett antal års utveckling i rätt riktning inom områden som fattigdom, hunger, hälsa och utbildning.

SCB skriver i sin årliga uppföljning av Agenda 2030 (se ruta ovan) att effekterna av pandemin slår mot alla samhällsgrupper, men att de allra sårbaraste kan komma att påverkas mest, med ytterligare ökad ojämlikhet som följd. De skiljer på de direkta och indirekta effekterna, där resultatet av de sistnämnda är svåra att överblicka. De som blir infekterade och insjuknar blir direkt påverkade, med varierande effekter på hälsan. Indirekta effekter uppkommer när människor förlorar sitt arbete och inkomst eller tvingas ändra sitt sätt att leva på grund av pandemin. Möjligheterna att upprätthålla sociala skyddsnät kan försvåras av de samhällsekonomiska konsekvenserna. Individer och samhällen drabbas av de indirekta effekterna från covid-19 som kan vara långtgående och drabba stora grupper av människor och länder socialt och ekonomiskt under lång tid.

Två aktuella lästips

[Lämna ingen utanför. Statistisk lägesbild av genomförandet av Agenda 2030 i Sverige, oktober 2020](#)

SCB:s senaste årliga uppföljning fokuserar på principen om att inte lämna någon utanför - en princip som genomsyrar hela agendan och som förpliktigar varje land att minska utsatthet och ojämlikheter mellan grupper.

[UN/DESA Policy Brief #81: Impact of COVID-19 on SDG progress: a statistical perspective](#)

En rapport från FN-organet UN/DESA om effekterna av pandemin på utvecklingen av de globala målen.

Kartläggningen

Syfte

Ambitionen med den här kartläggningen är dels att, för respektive mål, översiktligt beskriva situationen i Göteborg i relation till nationell nivå, och dels att besvara fyra frågor:

- Hur många och vilka av agendans delmål är relevanta för staden?
- Hur, och i vilken omfattning, kan staden påverka utvecklingen inom relevanta delmål?
- Vilken kommunövergripande styrning har Göteborgs Stad inom agendans olika målområden?
- Hur ser nuläget och utvecklingen ut för Göteborg när det gäller de globala målen?

Metod och förtydliganden

En bärande idé i Agenda 2030 är att målen och delmålen ska tolkas i nationell kontext. De genomgångar som gjorts av delegationen och i regeringens handlingsplan har använts som ett stöd för bedömning och jämförelse i den här rapporten.

Det är viktigt att påpeka att såväl vilka delmål som är relevanta som hur kopplingarna ser ut mellan budgetmål och globala mål är bedömningar och därmed öppna för ifrågasättande. Bedömningarna har gjorts gemensamt av en grupp på stadsledningskontoret.

Detta är en revidering i maj 2021 av kartläggningen utifrån förändringar i innehavet av styrande dokument, nya budgetmål och de senaste uppdateringarna av indikatorerna för att följa utvecklingen av agenda 2030. I övrigt har innehållet lämnats relativt orört jämfört med föregående upplaga från december 2019.

Sammanfattning

I ett globalt perspektiv ligger Sverige och Göteborg mycket bra till. Nationellt konstateras att Sverige trots det goda utgångsläget står inför ett antal utmaningar. De flesta av dessa är giltiga även i Göteborg, men det är inga "nya" utmaningar utan frågor som staden redan arbetar med. Den rådande pandemin har ändrat förutsättningarna en hel del men bedöms främst förstärka befintliga ojämlikheter och lokala utmaningar. Genom grunduppdraget har staden möjlighet att påverka de långsiktiga effekterna av covid-19. En övergripande utmaning för staden är att hantera lokala frågor och utvecklingsbehov mer integrerat, i enlighet med agendans princip om odelbarhet.

Av de 169 delmålen bedöms 101 stycken vara av relevans för Göteborgs Stad. Det finns relevanta delmål inom samtliga sjutton globala mål.

Staden påverkar på en mängd olika sätt utvecklingen inom de relevanta delmålen, oftast inom ramen för grunduppdraget. Rådigheten är dock begränsad så till vida att det sällan är möjligt för staden att själv helt styra utvecklingen. I de allra flesta fall är utfallet i stor utsträckning beroende av vad som händer i omvärlden och hur andra aktörer agerar. Vikten av samarbete och samverkan är något som betonas starkt i Agenda 2030 och det är tydligt att det är giltigt även på lokal nivå.

I huvudsak har staden styrning inom de delmål som bedömts vara relevanta. Vissa verksamheter har en tydlig styrning genom lagstiftning och då är det naturligt att Göteborgs Stads styrning är mer av kompletterande art. Om stadens styrning är tillräcklig i förhållande till Agenda 2030 har dock inte bedömts inom ramen för den här kartläggningen. Generellt kan det konstateras att en mer sammanhållen och integrerad styrning vore önskvärd.

Utifrån de indikatorer som RKA tagit fram för att mäta kommuners arbete med Agenda 2030 så visar analysen att Göteborg är på rätt väg. Majoriteten av indikatorerna visar en positiv riktning. På några områden står utvecklingen dock still, eller uppvisar till och med en försämring från tidigare år. En mer ingående analys än så är vanskligt att göra, då effekterna av pandemin inte har fått fullt genomslag i statistiken ännu.

Relevanta hållbarhetsmål

Relevansbedömningen på delmålsnivå är gjord utifrån om delmålet *ingår i det kommunala grunduppdraget eller om det ligger inom ramen för kommuners frivilliga åtaganden*.

Bedömningen utgår alltså uteslutande utifrån om delmålet är kopplat till kommunal verksamhet eller ej - i vilken mån delmålet är nära eller långt ifrån att uppnås (eller om det redan är uppnått) är inte en bedömningsgrund.

Delmålen är i sig ofta breda och rymmer flera olika aspekter. Ett delmål har bedömts som relevant om det så bara är en liten del av delmålet som är av relevans. I dessa fall är det bara i förhållande till de relevanta delarna av delmålet som stadens rådighet och styrning bedömts.

Nyckeltal

Lokala nyckeltal för Agenda 2030

En av åtgärderna för att stödja det lokala genomförandet i regeringens handlingsplan var att ta fram nyckeltal för Agenda 2030 som kan vara till stöd för arbetet i kommuner och regioner. Rådet för främjande av kommunala analyser (RKA) fick uppdraget att leda arbetet i samråd med SCB, Agenda 2030-delegationen och ett antal kommuner och landsting. Nyckeltalssamlingen offentliggjordes i mars 2019 på webbplatsen Kolada, där RKA publicerar nyckeltal för kommuners och regioners verksamheter. Utvecklingen går att följa från år 2014.

Om nyckeltalen

RKA skriver om de överväganden som gjorts att de har utgått från befintlig statistik och att det alltså inte varit aktuellt att samla in nya uppgifter från kommuner, eller för SCB att genomföra nya eller breddade undersökningar. De har tagit hänsyn till SCB:s val av nationella indikatorer för den internationella rapporteringen av Agenda 2030, i vissa fall med anpassning av indikatorerna efter den svenska lokala kontexten. Målsättningen har varit att erbjuda nyckeltal både om det som kommuner och regioner direkt kan påverka, har rådighet över, och det som är svårare att påverka men viktigt att känna till och ta hänsyn till. RKA påpekar att betoningen inom Agenda 2030 på målens odelbarhet innebär att inte enskilda mål eller nyckeltal ska lyftas ut utan syftet är att analysera organisationen utifrån helheten. De menar också att de tagit hänsyn till betoningen på att ingen ska lämnas utanför genom att välja ut nyckeltal som speglar hela befolkningen.

Det saknas lokala nyckeltal för två av de globala målen - mål 14 som handlar om hav och marina resurser och mål 17 som handlar om genomförandet. RKA konstaterar att de inte funnit någon befintlig statistik som belyser de båda målen på kommunal nivå.

Göteborg

Stadsledningskontoret gör inte vid det här tillfället någon värdering av de valda nyckeltalen utan konstaterar att oavsett för- och nackdelar i övrigt så kommer de, genom sammanhanget och genom möjligheten att jämföra kommuner emellan, att få tyngd inom den kommunala sektorn. Det är därför intressant att följa dess nivå och utveckling och vi redovisar nyckeltalen här utan att kommentera, problematisera eller analysera dem.

Som helhet ser utvecklingen i de valda nyckeltalen försiktigt positiv ut - trenden är positiv för 60 % och negativ för 30 % av nyckeltalen. Det är dock viktigt att notera att statistiken släpar något, det finns bara siffror för år 2020 för knappt hälften av nyckeltalen. Pandemins påverkan på trenderna har alltså inte fått fullt genomslag än.

I jämförelse med övriga kommuner ligger Göteborg bland de 25 % bästa på 19 av nyckeltalen, i det stora mittfältet på 24 och bland de 25 % sämsta på 9 av nyckeltalen.

Färger och pilar

RKA använder sig i Kolada av färger för att visa hur en kommun ligger till i förhållande till övriga på ett nyckeltal. De använder sig då av en rak ranking - kommunerna sorteras från högsta till lägsta och färgen tilldelas utifrån position på rankingen, oavsett hur stor spridningen är mellan kommunerna. Vi har valt att ta med färgen i tabellen, men det är viktigt att tänka på att färgsättningen i sig inte säger om resultaten är bra eller dåliga. Det kräver en annan och mer ingående analys.

	Bästa 25%		Positiv trend
	Mittersta 50%		Konstant trend
	Sämsta 25%		Negativ trend

Trendpilarna i tabellen är våra egna och visar om utvecklingen på respektive nyckeltal är positiv, konstant eller negativ. En majoritet av nyckeltalen uppvisar en tydlig trend år för år men när så inte är fallet har trendens riktning avgjorts av om senaste värdet är högst eller lägst i hela serien och i de fall där det inte är det av om senaste värdet är högre eller lägre än medelvärdet för hela serien. Trenden är oberoende av färg.

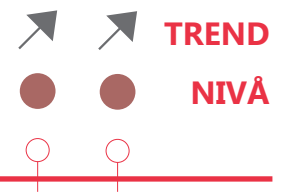
RKA:s nyckeltal för Agenda 2030 - Globala målen för hållbar utveckling

Värden för Göteborg, i förhållande till övriga kommuner

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Trend
Mål 1 Avskaffa fattigdom							
Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%)	14,4	13,4	12,7	11,9			↗
Vuxna biståndsmottagare med långvarigt ekonomiskt bistånd, andel (%) av befolkningen	2,7	2,5	2,2	2,0	1,9		↗
Mål 2 Ingen hunger							
Invånare med fetma, andel (%)	12	12		12		14	↘
Ekologiskt odlad åkermark, andel (%)	19	20	20	20	18		↘
Mål 3 Hälsa och välbefinnande							
Invånare med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%)	74	74		73		73	↘
Medellivslängd kvinnor, år	83,6	83,7	83,7	83,9	83,9	83,9	↗
Medellivslängd män, år	79,4	79,5	79,8	80,1	80,3	80,3	↗
Långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, andel (%)	51,5	55,5	57,4	58,3			↘
Fallskador bland personer 65+, 3-års, antal/100 000 inv	3 063	2 926	2 805	2 689	2 704		↗
Antibiotikaförsäljning, recept/1000 inv	307,7	302,2	290,4	272,8	261,5	218,2	↗
Mål 4 God utbildning för alla							
Barn 1-5 år inskrivna i förskola, andel (%)	82	81	82	83	83		↗
Elever i åk 9 som är behöriga till yrkesprogram, hemkommun, andel (%)	82,8	84,5	81,7	81,9	80,5	83,3	↗
Elever i åk 9: Jag känner mig trygg i skolan, positiva svar, andel (%)		82,9		81,5		81,4	↗
Gymnasieelever med examen inom 4 år, hemkommun, andel (%)	63,7	66,6	65,8	67,5	68,1	67,2	↗
Etablerade på arbetsmarknaden eller studerar 2 år efter gymnasiet, hemkommun, andel (%)	72,2	75,4	76,3	82,3			↗
Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%)	51,7	52,2	52,7	53,5	54,0		↗
Mål 5 Jämställdhet							
Heltidsarbetande månadsavlönade, kommun, andel (%)	75	75	76	77	77		↗
Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	26,5	26,8	28,4	29,6	30,8	30,4	↗
Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar (%)	38,2	38,6	38,9	39,1	39,1	39,5	↗
Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%)	82,4	82,8	83,0	83,0	83,1		↗
Mål 6 Rent vatten och sanitet							
Vattentäkter med vattenskyddsområde, andel (%)			50,0	100,0	80,0		↗
Sjöar med god ekologisk status, andel (%)	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	40,0	→
Vattendrag med god ekologisk status, andel (%)	9,5	9,5	13,6	13,6	13,6	13,6	→
Grundvattenförekomster med god kemisk och kvantitativ status, andel (%)	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	→
Mål 7 Hållbar energi för alla							
Elavbrott, genomsnittlig avbrottstid per kund (SAIDI), minuter/kund		29	30	31	34		↘
Fjärrvärmeproduktion av förnybara energikällor inom det geografiska området, andel (%)							
Slutanvändning av energi totalt inom det geografiska området, MWh/inv	32	33	30	34	35		↘
Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt							
Bruttoregionalprodukt (BRP), kr/inv	618 995	646 111	682 804	694 228			↗
Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%)	6,9	6,9	6,3	6,3			↗
Förvärvsarbetande invånare 20-64 år, andel (%)	74,6	75,9	76,5	76,8	76,7		↗
Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur							
Långtidsarbetslöshet 25-64 år, årsmedelvärde, andel (%) av bef.		3,8		3,7		4,5	↘
Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%)	89,5	92,1	94,0	95,1	96,0	96,5	↗
Företagsklimat enl. ÖJ (Insikt) - Totalt, NKI	68	69	69	68	69		↗
Befolkning i kollektivtrafknära läge, andel (%)	94,5	94,5	94,5	94,8			↗
Mål 10 Minskad ojämlikhet							
Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%)	29	29		30		30	↘
Brukarbedömning daglig verksamhet LSS - Får bestämma om saker som är viktiga, andel (%)				72	70	70	↘
Förvärvsarbetande skyddsbehövande och anhöriga 20-64 år, vistelsetid 4-6 år, andel (%)	33,7	45,3	47,1	48,5	53,4		↗
Mål 11 Hållbara städer och samhällen							
Demografisk försörjningskvot	0,583	0,586	0,589	0,593	0,594	0,596	↘
Trångboddhet i flerbostadshus, enligt norm 2, andel (%)	18,8	19,2	19,7	19,9	19,8		↘
Utsläpp till luft av kväveoxider (NOx), totalt, kg/inv	12,2	12,5	11,3	11,2			↗
Utsläpp till luft av PM2.5 (partiklar <2.5 mikrom), kg/inv	0,99	1,01	0,93	0,94			↗
Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion							
Insamlat hushållsavfall totalt, kg/person	385	379	369	368	358		↗
Hushållsavfall som samlats in för materialåtervinning, inkl. biologisk behandling, andel (%)	36	36	36	35	34		↘
Ekologiska livsmedel i kommunens verksamhet, andel (%)	45	47	46	46	48		↗
Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna							
Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO2-ekv/inv.	4,22	4,56	3,97	4,19			↗
Miljöbilar i kommunorganisationen, andel (%)	79,4	78,9	78,3	74,9	69,7	63,8	↘
Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%)	21,0	20,1	19,2	19,2	17,9	20,1	↘
Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv	479,8	487,2	491,2	491,3	469,7		↗
Mål 14 Hav och marina resurser							
Mål 15 Ekosystem och biologisk mångfald							
Skyddad natur totalt, andel (%)	12,2	12,9	12,9	12,9	12,9		→
Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen							
Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%)		24		26		29	↘
Anmällda våldsbrott, antal/100 000 inv	1 306	1 353	1 261	1 227	1 226	1 203	↗
Förstagångsväljare som röstade i senaste kommunfullmäktigevalet, andel (%)	76	76	76	80	80	80	↗
Verksamhetens resultat kommun, andel (%) av skatter och statsbidrag					3,3		→
Mål 17 Genomförande och globalt partnerskap							

Mål 1

INGEN FATTIGDOM

Det globala målet

Avskaffa fattigdom i alla dess former överallt.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Sverige har ett väl utbyggt välfärdssystem och hög levnadsstandard. Fattigdom i absolut mening är ingen stor fråga - i svensk kontext är utmaningen att skillnaderna mellan olika grupper ökar och därmed den relativa fattigdomen. Inkomstskillnaderna är globalt sett små, men har ökat stadigt sedan 1990-talet.

Utvecklingen avspeglas också i Göteborg: ökande segregation med skillnader i livsvillkor - utbildningsnivå, inkomst och förvärvsfrekvens - mellan olika grupper och mellan göteborgare som lever i olika delar av staden.

Individ- och familjeomsorgen är grundläggande för att uppnå stadens mål om att skapa mer jämlika livschanser för stadens invånare. Den har en viktig funktion som ett socialt skyddsnät och är också ett centralt verktyg i stadens förebyggande och möjliggörande insatser riktat till stadens invånare. Staden fokuserar även på insatser för att öka sysselsättningen bland grupper som är långt från arbetsmarknaden. Särskilda insatser riktas till unga, utrikes födda och personer med funktionsnedsättning såväl individuellt som strukturellt.

Göteborg Stads rådighet

Staden har goda möjligheter att bidra till måluppfyllelse på lokal nivå. Rådighetens omfattning påverkas och begränsas av initiativ från statlig nivå, såväl inom individ- och familjeomsorgen som inom arbetsmarknadsområdet.

Arbetsmarknadspolitiken är primärt ett nationellt ansvar men även staden genomför insatser, ofta i samverkan med Arbetsförmedlingen. Vuxenutbildningen och kravställning i samband med upphandling bidrar också till viss rådighet på området.

Relevanta delmål

1.2 Till 2030 minst halvera den andel män, kvinnor och barn i alla åldrar som lever i någon form av fattigdom enligt nationella definitioner.

1.4 Senast 2030 säkerställa att alla män och kvinnor, i synnerhet de fattiga och de utsatta, har lika rätt till ekonomiska resurser, tillgång till grundläggande tjänster, möjlighet att äga och kontrollera mark och andra former av egendom samt tillgång till arv, naturresurser, lämplig ny teknik och finansiella tjänster, inklusive mikrokrediter.

1.5 Till 2030 bygga upp motståndskraften hos de fattiga och människor i utsatta situationer och minska deras utsatthet och sårbarhet för extrema klimatrelaterade händelser och andra ekonomiska, sociala och miljömässiga chocker och katastrofer.

1.b Upprätta sunda policyramverk på nationell, regional och internationell nivå på grundval av utvecklingsstrategier som stödjer de fattiga och tar hänsyn till jämställdhetsaspekter, för att stödja ökade investeringar i åtgärder för att avskaffa fattigdom.

Mål 1

INGEN FATTIGDOM

○ Budgetmål 2021

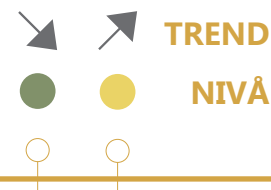
- Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor
- Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit
- Göteborg är en stad där alla som kan jobbar och försörjer sig själva och därmed bidrar till det gemensamma

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads folkhälsoprogram
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Göteborgs Stads plan för en jämlik stad
- Göteborgs Stads plan mot hemlöshet
- Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad

Mål 2

INGEN HUNGER

Det globala målet

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning, uppnå en bättre kosthållning och främja ett hållbart jordbruk.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Hunger och undernäring är ingen stor utmaning för Sverige och Göteborg. Det är snarare vad vi äter som är problemet. Delegationen lyfter i den nationella rapporten att den svenska livsmedelskonsumtionen är både hälso- och miljömässigt ohållbar med hög köttkonsumtion och stort matsvinn. De tar också upp självförsörjningsgrad av livsmedel och ohälsosamma matvanor kopplat till ökad övervikt och fetma.

Staden har en förhållandevis liten andel jordbruk och de styrs genom arrenden vilket staden arbetar aktivt med att ställa om till att ställa krav inom hållbarhet. Staden arbetar också med stadsnära odling samt pedagogisk odling.

Staden serverar ett mycket stort antal portioner mat varje dag till skolbarn, brukare och boende. Inom måltidsservice bedrivs ett stort arbete gällande nutrition, hållbarhet och matsvinn.

Staden arbetar också med insatser för mer hälsosamma matvanor och ökad fysisk aktivitet genom det lokala folkhälsoarbetet. Göteborgs Stad har även motions- och gymanläggningar i egen regi med inriktningen att säkra en god tillgång till prisvärd motion.

Göteborg Stads rådighet

Staden har stor rådighet över den mat som dagligen serveras i boenden och skolor, både kopplat till näringsinnehåll och matens miljöpåverkan. Genom skolan kan staden inte bara påverka vad och hur barnen äter utan också deras kunskaper om hälsosam mat och en hälsosam livsstil.

Genom arrendeavtal påverkar staden hur den kommunalägda marken brukas.

Relevanta delmål

2.1 Senast 2030 avskaffa hunger och garantera alla människor, i synnerhet de fattiga och människor i utsatta situationer, inklusive små barn, tillgång till tillräckligt med säker och näringsrik mat året om.

2.2 Senast 2030 avskaffa alla former av undernäring, bland annat genom att senast 2025 nå de internationellt överenskomna målen i fråga om tillväxthämning och undervikt bland barn under fem år, samt tillgodose tonårsflickors, gravida och ammande kvinnors samt äldre personers näringsbehov.

2.4 Senast 2030 uppnå hållbara system för livsmedelsproduktion samt införa motståndskraftiga jordbruksmetoder som ökar produktiviteten och produktionen, som bidrar till att upprätthålla ekosystemen, som stärker förmågan till anpassning till klimatförändringar, extrema väderförhållanden, torka, översvämning och andra katastrofer och som successivt förbättrar mark- och jordkvaliteten.

Mål 2

INGEN HUNGER

○ Budgetmål 2021

- Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit
- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet

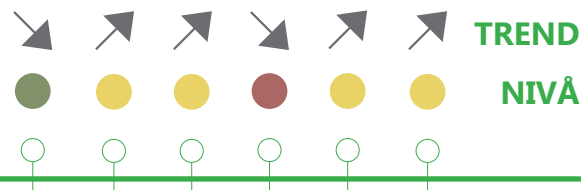
○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads folkhälsoprogram
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

- Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad

Mål 3

HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

Det globala målet

Säkerställa att alla kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Ur ett globalt perspektiv är hälsan i Sverige generellt sett god. Medellivslängden är hög och de flesta människor skattar sin egen hälsa som god. Det finns dock betydande skillnader i hälsa mellan olika grupper i samhället. Göteborgs Stad arbetar med skillnader i livsvillkor och hälsa både inom ramen för arbetet med Jämlig stad och genom ordinarie kärnverksamhet som skola och äldreomsorg.

Tre utmaningar lyfts fram på nationell nivå, utmaningar som gäller även i Göteborg: psykisk hälsa i alla åldrar, livsstilsbetingade riskfaktorer (matvanor, stillasittande, rökning och alkohol) samt hälsoproblem kopplade till stadsmiljön som buller och luftföroreningar. Den sistnämnda utmaningen är högaktuell i Göteborg i egenskap av storstad med stora pågående och kommande infrastrukturprojekt. Utmaningarna sammanfaller med mål och inriktningar i budgeten och staden arbetar redan aktivt för att möta dem.

Vägftrafiken är den utsläppskälla som påverkar luftföroreningshalterna i gatunivå allra mest men luften förorenas även av industri, sjöfart och av föroreningar från andra länder.

Göteborg Stads rådighet

Göteborgs Stad har befolkningsansvar och planmonopol och ansvarar för verksamheter som förskola, skola, socialtjänst, äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård. Därmed bedöms rådigheten och möjligheten att påverka måluppfyllelse på lokal nivå som ganska stor.

Göteborgs Stad har under flera delmål ett delat ansvar med Västra Götalandsregionen. Det innebär att samverkan är en förutsättning för måluppfyllelse, bland annat när det gäller delmålen om smittspridning och tillgång till hälso- och sjukvård.

Genom sitt ansvar för trafikplanering och underhåll av vägar kan staden till viss del påverka trafiksäkerhet, luftkvaliteten och buller. Staden har full rådighet över den egna fordonsflottan, de egna transporterna samt utsläpp från förbränning i samband med energi-produktion. Viss rådighet över utsläpp från sjöfarten genom hamnen.

Relevanta delmål

3.3 Senast 2030 utrota epidemierna av aids, tuberkulos, malaria och försummade tropiska sjukdomar samt bekämpa hepatit, vattenburna sjukdomar och andra smittsamma sjukdomar.

3.4 Till 2030 genom förebyggande insatser och behandling minska det antal människor som dör i förtid av icke smittsamma sjukdomar med en tredjedel samt främja psykisk hälsa och välbefinnande.

3.5 Stärka insatserna för att förebygga och behandla drogmissbruk, inklusive narkotikamissbruk och skadligt alkoholbruk.

3.6 Till 2020 halvera antalet dödsfall och skador i trafikolyckor i världen.

3.7 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till sexuell och reproduktiv hälsovård, inklusive familjeplanering, information och utbildning, och att reproduktiv hälsa integreras i nationella strategier och program.

3.8 Åstadkomma allmän hälso- och sjukvård för alla, som även skyddar mot ekonomisk risk, tillgång till grundläggande hälso- och sjukvård av god kvalitet liksom tillgång till säkra, effektiva och ekonomiskt överkomliga grundläggande läkemedel och vaccin av god kvalitet

3.9 Till 2030 väsentligt minska antalet döds- och sjukdomsfall till följd av skadliga kemikalier samt föroreningar och kontaminering av luft, vatten och mark.

Mål 3

HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE

○ Budgetmål 2021

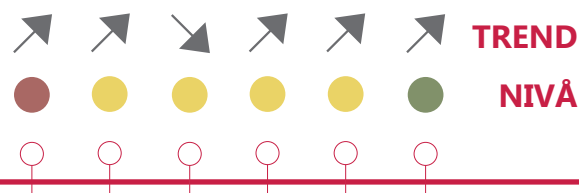
- Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor
- Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla
- Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande
- Göteborg är en levande kultur-, idrotts- och evenemangstad för både boende och besökare
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit
- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet
- Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet
- Göteborg är en trygg och välskött stad
- Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads folkhälsoprogram
 - Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
 - Göteborgs Stads program för en jämlik stad
 - Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
 - Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller
 - Program för Göteborgs Stads trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete
 - Trafikstrategin för en nära storstad
 - Trafiksäkerhetsprogram
 - Översiktsplan för Göteborgs Stad
-
- Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde
 - Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor
 - Göteborgs Stads plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)
 - Göteborgs Stads plan för arbetet mot etablerat missbruk och beroende
 - Göteborgs Stads plan för en jämlik stad
 - Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad
 - Strategisk plan för suicidprevention i Göteborg
 - Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen

Mål 4

GOD UTBILDNING FÖR ALLA

Det globala målet

Säkerställa en inkluderande och jämlik utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Sverige har ett väl utbyggt utbildningssystem med avgiftsfri utbildning, en hög utbildningsnivå och en stark folkbildning och tradition av vad som brukar kallas livslångt lärande. De utmaningar som ändå finns är främst kopplade till skillnader i resultat - mellan flickor och pojkar samt beroende på socioekonomiska faktorer. Förskolans utjämnande effekt är väl dokumenterad och med det i åtanke behöver andelen barn inskrivna i förskolan öka i vissa geografiska områden.

En annan utmaning är att en icke försumbar andel av ungdomarna i övre tonåren varken studerar eller arbetar.

Den svenska skolan lider också av brist på lärare, förskollärare och barnskötare, en brist som riskerar att ytterligare förvärras i framtiden.

Göteborgs Stads förskole- och grundskoleförvaltning arbetar gemensamt med tre förstärkningsområden - ökad kvalitet i undervisningen, ökad likvärdighet mellan skolor samt tydligare ansvar, styrning och ledning. I syfte att ge likvärdiga förutsättningar för alla elever har staden infört en ny enhetlig resursfördelningsmodell till alla skolor. Grundskoleförvaltningen samarbetar med övriga kommuner inom Göteborgsregionen för att öka elevnärvaren.

Ett branschråd har startats inom Göteborgsregionen kring kompetensförsörjningsfrågor i grundskolan och förskolan arbetar med att vidareutbilda medarbetare som saknar rätt kompetens. Göteborgs Stad arbetar tillsammans med Göteborgs Universitet för att öka kvaliteten i den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU).

Göteborg Stads rådighet

Göteborgs Stad är huvudman för kommunala förskolor, skolor och gymnasium. Staden har även viss rådighet över arbetsmarknadsfrågor och vuxenutbildning.

Högskoleutbildningen ligger utanför stadens rådighet, men avklarad gymnasieutbildning är en avgörande förutsättning för att få tillgång till högre studier.

Kommunernas aktivitetsansvar omfattar ungdomar som inte har påbörjat eller som inte har fullföljt sin gymnasieutbildning.

Relevanta delmål

4.1 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar fullbordar avgiftsfri och likvärdig grundskole- och gymnasieutbildning av god kvalitet som leder till relevanta och ändamålsenliga kunskaper.

4.2 Senast 2030 säkerställa att alla flickor och pojkar har tillgång till förskola av god kvalitet som ger omvårdnad och förbereder dem för att börja grundskolan.

4.3 Senast 2030 säkerställa alla kvinnor och män lika tillgång till yrkesutbildning och eftergymnasial utbildning, inklusive högskoleutbildning, av god kvalitet till en överkomlig kostnad.

4.4 Till 2030 väsentligen öka det antal ungdomar och vuxna som har relevanta färdigheter, däribland tekniska färdigheter och yrkeskunnande, för sysselsättning, anständigt arbete och entreprenörskap.

4.5 Senast 2030 avskaffa skillnaderna mellan könen inom utbildningsområdet och säkerställa lika tillgång till utbildning och yrkesutbildning på alla nivåer för utsatta personer, inklusive personer med funktionsnedsättning, ursprungsfolk och barn som lever under utsatta förhållanden.

4.6 Senast 2030 säkerställa att alla ungdomar och en väsentlig andel av alla vuxna – både män och kvinnor – lär sig läsa, skriva och räkna.

4.7 Senast 2030 säkerställa att alla studerande får de kunskaper och färdigheter som behövs för att främja en hållbar utveckling, bland annat genom utbildning för hållbar utveckling och hållbara livsstilar, mänskliga rättigheter, jämställdhet, främjande av en kultur av fred, icke-våld och globalt medborgarskap samt värdesättande av kulturell mångfald och kulturens bidrag till hållbar utveckling.

4.a Bygga och förbättra utbildningsmiljöer som är anpassade för barn och personer med funktionsnedsättning, samt tar hänsyn till jämställdhetsaspekter och därmed erbjuder en trygg, fredlig, inkluderande och ändamålsenlig lärandemiljö för alla.

Relevans: med koppling till Göteborgs Stads verksamhet

Mål 4

GOD UTBILDNING FÖR ALLA

○ Budgetmål 2021

- Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit
- Göteborg är en stad där alla som kan jobbar och försörjer sig själva och därmed bidrar till det gemensamma

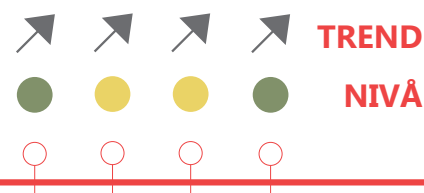
○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads folkhälsoprogram
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning

- Biblioteksplan för Göteborgs Stad
- Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde
- Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor
- Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Göteborgs Stads plan för barn och ungkultur
- Göteborgs Stads plan för en jämlik stad
- Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism
- Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad

Mål 5

JÄMSTÄLLDHET

Det globala målet

Uppnå jämställdhet, och alla kvinnors och flickors egenmakt.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Sverige ligger i framkant i arbetet med jämställdhet och placerar sig, tillsammans med övriga nordiska länder, konsekvent högt i internationella jämförelser. Trots det finns det utrymme för förbättring innan jämställdhet uppnåtts i Sverige.

Delegationen pekar i sin rapport ut några utmaningar på nationell nivå som även är giltiga i Göteborg, bl.a. mäns våld mot kvinnor, löne- och hälsoskillnader mellan kvinnor och män, kunskapsskillnader mellan flickor och pojkar och ojämna fördelning av obetalt omsorgs- och hushållsarbete och andel i chefsposition.

Staden har ett pågående långsiktigt arbete med jämställdhetsfrågor och arbetar aktivt mot våld i nära relationer, med förebyggande insatser för att bryta destruktiva maskulinitetsnormer, med trygghetsfrämjande arbete samt mot hedersrelaterat våld och förtryck. Stadens jämställdhetsplan inkluderar jämställda villkor oavsett kön, vilket öppnar upp för de som inte definierar sig som kvinnor eller män.

Göteborg Stads rådighet

En stor del av det kommunala grunduppdraget innebär att tillhandahålla sådan offentlig service som underlättar kvinnors jämställda delaktighet på arbetsmarknaden och bidrar därmed till en jämnare fördelning av obetalt omsorgs- och hushållsarbete.

Staden har stor rådighet över diskriminering och löneskillnader utifrån ett arbetsgivarperspektiv och i stadens verksamheter och i övrigt viss möjlighet att påverka t.ex. genom upphandling, information och kompetenshöjning.

När det gäller fördelningen av ekonomiska resurser så har staden rådighet över hur ekonomiskt bistånd, föreningsbidrag, bidrag till bostadsanpassning och välfärdsteknik och liknande fördelas. I övrigt relativt liten rådighet.

Sett ur ett trygghets- och tillgänglighetsperspektiv har staden även stor rådighet vad gäller hur vi utvecklar staden fysiskt för att skapa likvärdiga förutsättningar för ett fungerande vardagsliv och rörlighet oavsett kön.

Staden har stor rådighet över kvinnors möjlighet till deltagande i politiska och offentliga beslut på lokal nivå, men lägre rådighet när det gäller deltagande på andra beslutsnivåer och -arenor.

Relevanta delmål

5.1 Avskaffa alla former av diskriminering av alla kvinnor och flickor överallt.

5.2 Avskaffa alla former av våld mot alla kvinnor och flickor i det offentliga och privata rummet, inklusive människohandel, sexuellt utnyttjande och andra typer av exploatering.

5.3 Avskaffa alla skadliga sedvänjor, såsom barnäktenskap, tidiga äktenskap och tvångsäktenskap samt kvinnlig könsstympning.

5.4 Erkänna och värdesätta obetalt omsorgs- och hushållsarbete genom att tillhandahålla offentliga tjänster, infrastruktur och socialt skydd samt genom att främja delat ansvar inom hushållet och familjen, i enlighet med vad som är nationellt lämpligt.

5.5 Tillförsäkra kvinnor fullt och faktiskt deltagande och lika möjligheter till ledarskap på alla beslutsnivåer i det politiska, ekonomiska och offentliga livet.

5.6 Säkerställa allmän tillgång till sexuell och reproduktiv hälsa och reproduktiva rättigheter i enlighet med överenskommen i handlingsprogrammet från den internationella konferensen om befolkning och utveckling, Peking-plattformen samt slutdokumenten från respektive översynskonferenser

5.b Öka användningen av gynnsam teknik, i synnerhet informations- och kommunikationsteknik, för att främja kvinnors egenmakt.

5.c Anta och stärka välgrundad politik och genomförbar lagstiftning för att främja jämställdhet och öka alla kvinnors och flickors egenmakt på alla nivåer.

Mål 5

JÄMSTÄLLDHET

○ Budgetmål 2021

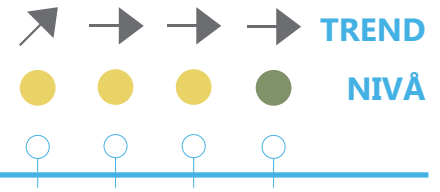
- Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor
- Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla
- Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit
- Göteborg är en trygg och välskött stad
- Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads program för en jämlik stad
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Göteborgs Stads plan för arbetet med sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR)
- Göteborgs Stads plan för arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck
- Göteborgs Stads plan för jämställdhet
- Göteborgs Stads plan mot hemlöshet
- Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer
- Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad

Mål 6

RENT VATTEN OCH SANITET

Det globala målet

Säkerställa tillgången till och en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

När det gäller att leverera säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten så ligger både Sverige och Göteborg långt framme, liksom när det gäller att tillhandahålla sanitet.

Återvinning av näringsämnen är något som staden också arbetar med sedan länge vilket inkluderar arbete för att få ett renare slam.

I vissa delar av Sverige har det börjat uppstå vattenbrist men Göteborg har inte dessa problem. Staden arbetar långsiktigt med att skapa ökad robusthet i vattenleveranserna och i samverkan med andra kommuner med att säkra råvatten.

Göteborg Stads rådighet

Genom sitt uppdrag att leverera dricksvatten och rena avloppsvatten så har staden stor rådighet över flera delar av det här målet. Staden äger två vattenverk och hela distributionsnätet (ledningar och pumpar) för dricksvatten. Staden äger avloppsledningsnätet och är delägare i det regionala avloppsreningsverket – Ryaverket som renar avloppet innan det släpps ut i havet.

Staden har dock mycket liten rådighet över dricksvattenkvalitet hos fastigheter utanför det allmänna va-området (fastigheter med egen brunn).

Staden kan inte fullt ut styra över de utsläpp som förorenar råvattnet och inte heller till fullo råda över att skydda potentiella råvattenförekomster då det kräver regionalt samarbete.

Över delmålet att skydda och återställa vattenrelaterade ekosystem är rådigheten lite lägre och staden är beroende av att både statliga och privata aktörer agerar.

Relevanta delmål

6.1 Senast 2030 uppnå allmän och rättvis tillgång till säkert och ekonomiskt överkomligt dricksvatten för alla.

6.2 Senast 2030 säkerställa att alla har tillgång till fullgod och rättvis sanitet och hygien och att ingen behöver uträta sina behov utomhus. Särskild uppmärksamhet bör ägnas åt behoven hos kvinnor och flickor samt människor i utsatta situationer.

6.3 Till 2030 förbättra vattenkvaliteten genom att minska föroreningar, stoppa dumpning och minimera utsläpp av farliga kemikalier och material, halvera andelen obehandlat avloppsvatten och väsentligt öka återvinningen och en säker återanvändning globalt.

6.4 Till 2030 väsentligt effektivisera vattenanvändningen inom alla sektorer samt säkerställa hållbara uttag och en hållbar försörjning med sötvatten för att angripa vattenbristen och väsentligt minska det antal människor som lider av vattenbrist.

6.5 Senast 2030 genomföra en integrerad förvaltning av vattenresurser på alla nivåer, när så är lämpligt genom gränsöverskridande samarbete.

6.6 Senast 2020 skydda och återställa de vattenrelaterade ekosystemen, däribland berg, skogar, våtmarker, floder, akviferer och sjöar.

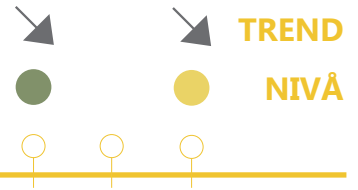
Mål 6

RENT VATTEN OCH SANITET

- Budgetmål 2021
 - Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet
- Stadenövergripande styrande dokument
 - Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
 - Göteborgs Stads avfallsplan
 - Vattenförsörjningsplan för Göteborgsregionen

Mål 7

HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

Det globala målet

Säkerställa att alla har tillgång till tillförlitlig, hållbar och modern energi till en överkomlig kostnad.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Sverige har goda

förutsättningar med en stor andel fossilfri elproduktion och moderna energitjänster. Leveranssäkerheten behöver bibehållas i samband med övergången till mer variabla energikällor som sol och vind.

Den största utmaningen nationellt är att ställa om transportsektorn vilket också är en stor utmaning för Göteborg.

Göteborgs målsättning är att ställa om den lokala energiproduktionen inom både el- och fjärrvärmenätet för att fasa ut fossila bränslen och öka andelen förnybart. Staden har lång erfarenhet av produktion av biogas från bland annat avlopp och matavfall.

Arbete pågår för att ställa om transportsektorn för att öka andelen resor med kollektivtrafik och cykel. Stadens egen fordonsflotta består till stor del av el- och biogasfordon och det finns ett internt system för att klimatväxla utsläpp av tjänsteresor.

Inom fastighetssektorn gör staden stora investeringar för att få ökad energieffektivitet.

Göteborg är också testarena för nya lösningar som elbussar, cityleveransen och självkörande bilar.

Göteborg Stads rådighet

Eftersom staden äger det lokala elnätet, anläggningar som producerar energi samt en stor andel bostäder och lokaler så bedöms rådigheten och möjligheten att påverka måluppfyllelse på lokal nivå som ganska stor.

Elnäten är sammanbyggda vilket innebär att Göteborg påverkas av agerande utanför stadens och Sveriges gränser. Fjärrvärmenätet är dock ett lokalt system. Energiområdet är starkt beroende av EU:s styrning.

Rådigheten över användningen av energi inom transportsektorn är mer komplicerad även om staden har direkt rådighet över den egna fordonsflottan och tjänsteresor. Staden har också rådighet genom upphandling av entreprenader och delvis över kollektivtrafiken.

Relevanta delmål

7.1 Senast 2030 säkerställa allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, tillförlitliga och moderna energitjänster.

7.2 Till 2030 väsentligen öka andelen förnybar energi i den globala energimixen.

7.3 Till 2030 fördubbla den globala förbättringstakten vad gäller energieffektivitet.

Mål 7

HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA

○ Budgetmål 2021

- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet

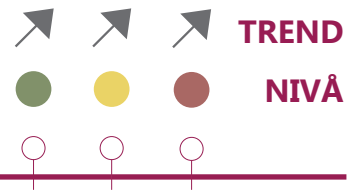
○ Stadenövergripande styrande dokument

- Cykelprogram för en nära storstad
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
- Göteborgs Stads program för lokalförsörjning
- Målbild Koll2035 – Kollektivtrafikprogram för stomnätet i Göteborg, Mölndal och Partille
- Trafikstrategin för en nära storstad

- Energiplan
- Göteborgs Stads avfallsplan

Mål 8

ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

Det globala målet

Verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Generellt har Sverige en hög sysselsättning och globalt sett goda löner. Arbetstagarnas rättigheter är jämförelsevis väl skyddade och det finns en stark arbetsmiljölagstiftning. Andelen kvinnor som arbetar är högst i hela EU. Investeringarna i forskning och utveckling är bland de största i förhållande till BNP och per capita och avkastningen på FoU-insatserna är hög i form av innovationer och nya patent.

Trots det finns det utmaningar med otrygga anställningsförhållanden, brist på arbetskraft inom vissa sektorer, löneskillnader mellan könen samt ohälsa kopplad till arbete. Utmaningar är också att öka andelen unga i arbete, att fler personer med funktionsnedsättning ska få jobb samt nyanländas etablering på arbetsmarknaden. Göteborg jobbar med insatser för att öka sysselsättningen för just dessa grupper som står långt från arbetsmarknaden. Arbetskraftsbristen påverkar Göteborg, i egenskap av storstad och universitetsstad, i lägre utsträckning men även här är bristen på arbetskraft kännbar inom vissa sektorer.

Att kombinera ekonomisk tillväxt med minskad miljöpåverkan och ökad livskvalitet för människor är en utmaning överallt. BNP har i det sammanhanget kritiserats för att vara ett endimensionellt mått som inte tar hänsyn till miljömässiga och sociala kostnader. Göteborgs Stad har sedan länge en budget och uppföljning som genomsyras av hållbar utveckling i de tre dimensionerna.

Göteborg Stads rådighet

Stadens rådighet är stor över anständiga arbetsvillkor i rollen som arbetsgivare och i övrigt finns möjlighet till påverkan vid upphandling. Rådigheten är ganska stor när det gäller att öka sysselsättningen för utsatta grupper genom ansvar för vuxenutbildning, arbetsmarknadsinsatser (i samverkan med Arbetsförmedlingen) och uppföljningsansvaret för ungdomar som varken arbetar eller studerar.

Över näringslivets utveckling är rådigheten lägre och får främst formen av möjliggörande - t.ex. genom att skapa goda förutsättningar för företagande och innovation och upplåta staden som testarena.

Genom klustret Turism, Kultur och Evenemang finns goda möjligheter att påverka besöksnäringen i hållbar riktning.

Relevanta delmål

8.2 Uppnå högre ekonomisk produktivitet genom diversifiering, teknisk uppgradering och innovation, bland annat genom att fokusera på sektorer med högt förädlingsvärde och hög arbetsintensitet.

8.3 Främja utvecklingsinriktad politik som stödjer produktiv verksamhet, skapande av anständiga arbetstillfällen, företagande, kreativitet och innovation samt uppmuntra att mikroföretag liksom små och medelstora företag växer och blir en del av den formella ekonomin, bland annat genom tillgång till finansiella tjänster.

8.4 Fram till 2030 successivt förbättra den globala resurseffektiviteten i konsumtionen och produktionen samt sträva efter att bryta sambandet mellan ekonomisk tillväxt och miljöförstöring, i enlighet med det tioåriga ramverket för hållbar konsumtion och produktion.

8.5 Senast 2030 uppnå full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla kvinnor och män, inklusive ungdomar och personer med funktionsnedsättning, samt lika lön för likvärdigt arbete.

8.6 Till 2020 väsentligt minska den andel ungdomar som varken arbetar eller studerar.

8.7 Vidta omedelbara och effektiva åtgärder för att avskaffa tvångsarbete, modernt slaveri och människohandel och säkra att de värsta formerna av barnarbete, inklusive rekrytering och användning av barnsoldater, förbjuds och upphör. Avskaffa alla former av barnarbete senast 2025.

8.8 Skydda arbetstagarnas rättigheter och främja en trygg och säker arbetsmiljö för alla arbetstagare, inklusive arbetskraftsinvandrare, i synnerhet kvinnliga migranter, och människor i otrygga anställningar.

8.9 Senast 2030 utarbeta och genomföra politik för hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Relevans: med koppling till Göteborgs Stads verksamhet

Mål 8

ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT

○ Budgetmål 2021

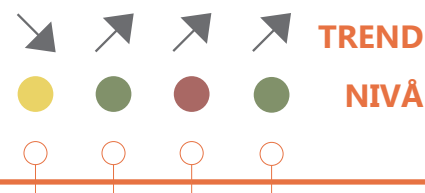
- Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor
- Göteborg är en levande kultur-, idrotts- och evenemangstad för både boende och besökare
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit
- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet
- Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor
- Göteborg har ett attraktivt och innovativt näringsliv i internationell toppklass
- Göteborg är en stad där alla som kan jobbar och försörjer sig själva och därmed bidrar till det gemensamma

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads folkhälsoprogram
 - Göteborgs Stads innovationsprogram
 - Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
 - Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program
 - Göteborgs Stads program för attraktiv arbetsgivare
 - Göteborgs Stads program för besöksnäringens utveckling fram till 2030
 - Göteborgs Stads program för en jämlik stad
 - Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
-
- Göteborgs Stads avfallsplan
 - Göteborgs Stads handlingsplan för genomförande av stadens Innovationsprogram
 - Göteborgs Stads plan för en jämlik stad
 - Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism
 - Handlingsplan för genomförande av Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program

Mål 9

HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

Det globala målet

Bygga upp en motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering och främja innovation.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

I ett globalt perspektiv har Sverige väl utvecklad infrastruktur och en industri som i många fall satsar på att bli hållbar.

Några nationella utmaningar: att tillvarata digitaliseringens möjligheter och se till att alla har tillgängliga nät, att modernisera och utveckla transportinfrastrukturen, övergång till en cirkulär och biobaserad ekonomi och ökad resurseffektivitet och miljöhänsyn i produktionen. På lokal nivå brottas Göteborg med liknande utmaningar. Omställningen till en hållbar infrastruktur är komplicerad men nödvändig för att möjliggöra hållbara transporter. Övergången till en cirkulär ekonomi och ökad resurseffektivitet är utmaningar även lokalt. Tillgängligheten till digitala nät är snarare ett problem i glesbygden.

Göteborg var tidigt ute med att ta sig an innovationsfrågan på ett strukturerat sätt i sin egen organisation genom att arbeta fram ett program för innovation. I Göteborg planeras och byggs för närvarande flera betydande projekt för att förbättra transportmöjligheterna nationellt, regionalt och lokalt. Det handlar om utbyggnad av kollektivtrafiken men även väginfrastrukturen med t. ex. nya förbindelser över älven, ny spår- och bussinfrastruktur och utveckling av järnvägsnätet genom Västlänken. Inom verksamheter som konsument, avfall och inköp finns flera satsningar för att främja utvecklingen mot en mer cirkulär ekonomi.

Göteborg Stads rådighet

Staden har ansvar för mycket infrastruktur för transporter men är också starkt beroende av de nationella satsningarna på området för att få ett fungerande system.

Industrins omställning till hållbarhet kan staden på olika sätt påverka eller underlätta men i huvudsak sker detta indirekt till exempel genom upphandling av varor och tjänster.

För innovation och forskning så har staden en roll i att samverka och upplåta staden som testarena.

Relevanta delmål

9.1 Bygga ut tillförlitlig, hållbar och motståndskraftig infrastruktur av hög kvalitet, inklusive regional och gränsöverskridande infrastruktur, för att stödja ekonomisk utveckling och människors välbefinnande, med fokus på ekonomiskt överkomlig och rättvis tillgång för alla.

9.2 Verka för en inkluderande och hållbar industrialisering. Till 2030 avsevärt öka industrins andel av sysselsättning och BNP, i enlighet med nationella förhållanden, och fördubbla denna andel i de minst utvecklade länderna.

9.3 Öka tillgången för småskaliga industriföretag och andra företag, i synnerhet i utvecklingsländerna, till finansiella tjänster, inklusive överkomliga krediter, samt deras integrering i värdekedjor och marknader.

9.4 Till 2030 rusta upp infrastrukturen och anpassa industrin för att göra dem hållbara, med effektivare resursanvändning och fler rena och miljövänliga tekniker och industriprocesser. Alla länder vidtar åtgärder i enlighet med sina respektive förutsättningar.

9.5 Förbättra den vetenskapliga forskningen och industrisektorens tekniska kapacitet i alla länder, i synnerhet utvecklingsländerna, bland annat genom att till 2030 uppmuntra innovation och väsentligt öka det antal personer som arbetar med forskning och utveckling per 1 miljon människor liksom de offentliga och privata utgifterna för forskning och utveckling.

9.C Väsentligt öka tillgången till informations- och kommunikationsteknik samt eftersträva allmän och ekonomiskt överkomlig tillgång till internet i de minst utvecklade länderna senast 2020.

Mål 9

HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR

○ Budgetmål 2021

- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet
- Göteborg är en trygg och välskött stad
- Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat
- Göteborg har ett attraktivt och innovativt näringsliv i internationell toppklass

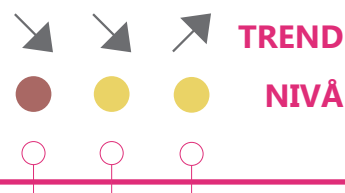
○ Stadenövergripande styrande dokument

- Cykelprogram för en nära storstad
- Göteborgs Stads innovationsprogram
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
- Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Målbild Koll2035 – Kollektivtrafikprogram för stomnätet i Göteborg, Mölndal och Partille
- Trafikstrategin för en nära storstad
- Översiktsplan för Göteborgs Stad

- Energiplan
- Göteborgs Stads handlingsplan för genomförande av stadens Innovationsprogram
- Handlingsplan för genomförande av Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program

Mål 10

MINSKAD OJÄMLIKHET

Det globala målet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Sverige är ett av de mest jämlika länderna i världen, men de senaste decennierna har den ekonomiska ojämlikheten ökat påtagligt (om än från låga nivåer).

Även i Göteborg har inkomstskillnaderna ökat vilket också innebär ökade skillnader i livsvillkor och hälsa.

En stor del av arbetet inom ramen för en jämlik stad och stadens folkhälsoarbete är inriktat på att minska förekomsten av ojämlika utfall när det gäller livsvillkor.

Göteborgs Stad driver ett långsiktigt arbete mot diskriminering. Staden arbetar aktivt tillsammans med olika målgrupper via t.ex.

Ungdomsfullmäktige och olika råd som HBTQ-rådet, pensionärsrådet, funktionshinderrådet och rådet för nationella minoriteter.

Inom mottagandet av nyanlända har staden ansvar för mottagande av kvotflyktingar, bosättning av anvisade nyanlända, sfi, samhällsorientering samt andra etableringsinsatser. Staden har också ansvar för särskilda insatser inom skolan riktade till alla nyanlända barn, oavsett orsaken till migrationen. Utöver detta har staden ett uppdrag att ta emot ensamkommande barn som söker asyl i Sverige och har anvisats till Göteborg.

Göteborg Stads rådighet

Stadens kärnverksamheter utgör en stor del av människors liv. Det ligger i verksamheternas uppdrag att arbeta med ickediskriminering och de har också stor möjlighet att kompensera för ojämlika livsvillkor i syfte att uppnå ökad jämlikhet.

Staden har också stor rådighet över möjligheten för alla människor att delta i politiska och offentliga beslut på lokal nivå, men lägre rådighet när det gäller deltagande på andra beslutsnivåer och arenor. Staden har även stor rådighet över diskriminering och osakliga löneskillnader utifrån ett arbetsgivarperspektiv, men i den privata sektorn främst genom upphandling

Staden har begränsad rådighet över att underlätta en ansvarsfull migration då det primärt är ett nationellt ansvar. I genomförandet av de kommunala insatserna i asyl- och flyktingmottagandet är rådigheten dock stor. Staden har även stor rådighet över de insatser som riktas till utsatta EU-medborgare.

Relevanta delmål

10.1 Till 2030 successivt uppnå och upprätthålla en inkomstillväxt högre än det nationella genomsnittet för de 40 procent av befolkningen som har lägst inkomst.

10.2 Till 2030 möjliggöra och verka för att alla människor, oavsett ålder, kön, funktionsnedsättning, ras, etnicitet, ursprung, religion eller ekonomisk eller annan ställning, blir inkluderade i det sociala, ekonomiska och politiska livet.

10.3 Säkerställa lika möjligheter och minska förekomsten av ojämlika utfall, bland annat genom att avskaffa diskriminerande lagstiftning, politik och praxis och främja lagstiftning, politik och åtgärder av lämpligt slag i detta hänseende.

10.4 Besluta om politik, särskilt finans-, löne- och socialskyddspolitik, och successivt uppnå ökad jämlikhet.

10.7 Underlätta en ordnad, säker, reglerad och ansvarsfull migration och rörlighet av personer, inklusive genom planerad och väl fungerande migrationspolitik.

Mål 10

MINSKAD OJÄMLIKHET

○ Budgetmål 2021

- Göteborg har en förskola och skola som skapar goda och jämlika uppväxtvillkor
- Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla
- Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit
- Göteborg är en trygg och välskött stad
- Göteborgs Stad är en attraktiv arbetsgivare med goda arbetsvillkor
- Göteborg är en stad där alla som kan jobbar och försörjer sig själva och därmed bidrar till det gemensamma

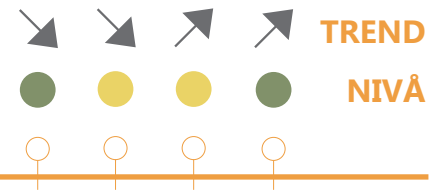
○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads folkhälsoprogram
- Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Göteborgs Stads program för lokalförsörjning
- Kulturprogram för Göteborgs stad

- Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde
- Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor
- Göteborgs Stads plan för att förbättra hbtq-personers livsvillkor
- Göteborgs Stads plan för barn och ungdokument
- Göteborgs Stads plan för en jämlik stad
- Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism
- Göteborgs Stads plan mot hemlöshet
- Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer
- Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad

Mål 11

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Det globala målet

Städer och bosättningar ska vara inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Det här målet ligger i linje med stadens huvudbudskap Hållbar stad – Öppen för världen. Utmaningar för Sverige är bostadssegregation, bostadsbrist och ökad skuldsättning samt risk för kvalitetsbrister vid planering och byggande i hög takt.

I ett globalt perspektiv är Sveriges städer små och har en relativt stor motståndskraft men städernas miljö- och klimatpåverkan och deras behov av ökad resiliens lyfts nationellt.

Göteborg har identifierat samma utmaningar som på nationell nivå och som större stad är problem med luftkvalitet och konkurrens om markyta ytterligare utmaningar.

Att skapa den hållbara staden står givetvis högt upp på Göteborgs agenda inte minst genom att arbetet med Jämlig stad prioriteras. Staden gör en stor satsning på att skapa fler hållbara bostäder och god kollektivtrafik och samtidigt bibehålla och lyfta fram grön och blå infrastruktur. Staden har ett strukturerat arbete för ökad resurshushållning till exempel genom att konkret främja återbruk och cirkulära initiativ.

Genom att satsa på trängselskatt, kollektivtrafik, cykelinfrastruktur och miljöbilar i den egna fordonsflottan arbetar staden för förbättrad luftkvalitet.

Göteborg utvecklar motståndskraft dels genom stadens egna arbete med samhällsskydd och beredskap och dels genom medlemskapet i räddningstjänstförbundet. Staden är särskilt utsatt för risker kopplade till stigande vatten där ett strategiskt planeringsarbete är påbörjat.

Göteborg Stads rådighet

Med kommunalt planmonopol och bostadsförsörjningsansvar och genom att staden förvaltar och underhåller allmän platsmark så har staden förhållandevis stor rådighet över flera av delmålen. Inom det sociala området arbetar staden med förebyggande insatser, stöd och påverkansåtgärder, bland annat i samverkan med den idéburna sektorn och föreningslivet.

Staden äger flera kulturinstitutioner och har därmed ett stort kulturarv att förvalta. Staden ansvarar också för avfallshantering och trafikplanering. Avfallsmängder och trafik har staden dock inte full rådighet över. Det finns många kopplingar till och stort beroende av den nationella och regionala nivån när det gäller t.ex. transporter, infrastruktur, kulturarv, regional planering och klimatanpassning.

Relevanta delmål

11.1 Senast 2030 säkerställa tillgång för alla till fullgoda, säkra och ekonomiskt överkomliga bostäder och grundläggande tjänster samt rusta upp slumområden.

11.2 Senast 2030 tillhandahålla tillgång till säkra, ekonomiskt överkomliga, tillgängliga och hållbara transportsystem för alla. Förbättra trafiksäkerheten, särskilt genom att bygga ut kollektivtrafiken, med särskild uppmärksamhet på behoven hos människor i utsatta situationer, kvinnor, barn, personer med funktionsnedsättning samt äldre personer.

11.3 Till 2030 verka för en inkluderande och hållbar urbanisering samt förbättra kapaciteten för deltagandebaserad, integrerad och hållbar planering och förvaltning av bosättningar i alla länder.

11.4 Stärka insatserna för att skydda och trygga världens kultur- och naturarv.

11.5 Till 2030 väsentligt minska antalet dödsfall och antalet människor som drabbas av katastrofer, inklusive vattenrelaterade katastrofer. Även tillse att de direkta ekonomiska förlusterna till följd av sådana katastrofer, i form av lägre global BNP, minskar väsentligt. Särskilt fokus bör ligga på att skydda de fattiga och människor i utsatta situationer.

11.6 Till 2030 minska städernas negativa miljöpåverkan per person, bland annat genom att ägna särskild uppmärksamhet åt luftkvalitet samt hantering av kommunalt och annat avfall.

11.7 Senast 2030 tillhandahålla universell tillgång till säkra, inkluderande och tillgängliga grönområden och offentliga platser, i synnerhet för kvinnor och barn, äldre personer och personer med funktionsnedsättning.

Relevans: med koppling till Göteborgs Stads verksamhet

Mål 11

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

Göteborg Stads rådighet, forts.

Göteborgs Stad kan underlätta och möjliggöra en hållbar livsstil men inte bestämma över hur de som vistas och bor i staden väljer att leva sina liv. Resurshushållning och utsläpp är nära kopplat till besökares och invånares livsstil.

Relevanta delmål

11.a Främja positiva ekonomiska, sociala och miljömässiga kopplingar mellan stadsområden, stadsnära områden och landsbygdsområden genom att stärka den nationella och regionala utvecklingsplaneringen.

11.b Till 2020 väsentligen öka det antal städer och samhällen som antar och genomför integrerade strategier och planer för inkludering, resurseffektivitet, begränsning av och anpassning till klimatförändringarna och motståndskraft mot katastrofer samt utveckla och genomföra, i linje med Sendai-ramverket för katastrofriskreducering 2015–2030, en samlad katastrofriskhantering på alla nivåer.

Relevans: med koppling till Göteborgs Stads verksamhet

Mål 11

HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN

○ Budgetmål 2021

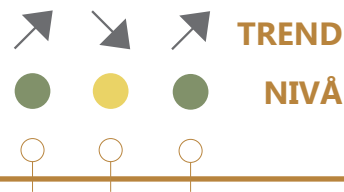
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit
- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet
- Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet
- Göteborg är en trygg och välskött stad
- Göteborg byggs attraktivt, tätt och varierat

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Vision och strategier för Älvstaden
- Cykelprogram för en nära storstad
- Grönstrategi för en tät och grön stad
- Göteborgs Stads folkhälsoprogram
- Göteborgs Stads friluftsprogram
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
- Göteborgs Stads program för bostadsförsörjning
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Göteborgs Stads program för lokalförsörjning
- Göteborgs Stads åtgärdsprogram mot buller
- Handlingsprogram 2020–2023 enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)
- Kulturprogram för Göteborgs stad
- Målbild Koll2035 – Kollektivtrafikprogram för stomnätet i Göteborg, Mölndal och Partille
- Strategi för utbyggnadsplanering
- Trafikstrategin för en nära storstad
- Trafiksäkerhetsprogram
- Översiktsplan för Göteborgs Stad
- Göteborgs Stads avfallsplan
- Göteborgs Stads plan för en jämlik stad
- Göteborgs Stads plan för jämställdhet
- Göteborgs Stads plan mot hemlöshet

Mål 12

HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

Det globala målet

Främja hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Detta mål har lyfts fram som ett av de mål där Sverige, liksom flera nordiska länder, har den största utmaningen. De höga inkomsterna leder till stor konsumtion. Samhället behöver ställa om från linjär till cirkulär ekonomi vilket är en stor och långsiktig utmaning. Mycket av det som konsumeras i Sverige är producerat i andra länder vilket leder till utsläpp och föroreningar där.

Göteborg var tidigt ute med att inkludera klimatutsläpp från konsumtion i beräkningar och klimatmål. Staden har ett ambitiöst arbete och är en nationell förebild när det gäller att arbeta med områden som klimatutsläpp från konsumtion, avfallsminimering, hållbara livsstilar och kemikalier. Till exempel har alla stadens äldreboenden beslutat att bli avfallssnåla, staden har en interntjänst för återbruk av möbler och det finns ramavtal för återbruk av inredning.

För att samverka med göteborgarna och näringslivet i att tillsammans vara mer klimatsmarta och hållbara arbetar staden genom bland annat GreenhackGbg, Cirkulära Göteborg och Gothenburg Climate Partnership. Staden har också under flera år arbetat med att ge ut gröna obligationer. Göteborg är Fairtrade City sedan maj 2011 - en diplomering av kommuner som engagerar sig för rättvis handel och etisk konsumtion.

Göteborg Stads rådighet

Stadens verksamheter är en stor konsument av varor och tjänster och är en nationellt stor aktör när det gäller offentlig upphandling. I stadens verksamhet används till exempel bygg- och anläggningsmaterial och kemikalier och staden ger genom sina aktiviteter upphov till avfall och matsvinn. Staden har ansvar för att samla in och behandla allt hushållsavfall som uppstår i kommunen. För att få en genomgripande effekt på samhällsnivå, den privata konsumtionen och näringslivets produktion, så är staden beroende av nationellt och internationellt agerande.

Relevanta delmål

12.1 Genomföra det tioåriga ramverket för hållbara konsumtions- och produktionsmönster. Alla länder vidtar åtgärder, med de utvecklade länderna i täten och med hänsyn tagen till utvecklingsländernas utveckling och förutsättningar.

12.2 Senast 2030 uppnå en hållbar förvaltning och ett effektivt nyttjande av naturresurser.

12.3 Till 2030, halvera det globala matsvinnet per person i butik- och konsumentledet, och minska matsvinnet längs hela livsmedelskedjan, även förlusterna efter skörd.

12.4 Senast 2020 uppnå miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall under hela deras livscykel, i enlighet med överenskomna internationella ramverket, samt avsevärt minska utsläppen av dem i luft, vatten och mark i syfte att minimera deras negativa konsekvenser för människors hälsa och miljön.

12.5 Till 2030 väsentligt minska mängden avfall genom åtgärder för att förebygga, minska, återanvända och återvinna avfall.

12.6 Uppmuntra företag, särskilt stora och multinationella företag, att införa hållbara metoder och att integrera hållbarhetsinformation i sin rapporteringscykel.

12.7 Främja hållbara offentliga upphandlingsmetoder, i enlighet med nationell politik och nationella prioriteringar.

12.8 Senast 2030 säkerställa att människor överallt har den information och medvetenhet som behövs för en hållbar utveckling och livsstilar i harmoni med naturen.

12.b Utveckla och genomföra verktyg för att övervaka hur en hållbar utveckling påverkar en hållbar turism som skapar arbetstillfällen och främjar lokal kultur och lokala produkter.

Relevans: med koppling till Göteborgs Stads verksamhet

Mål 12

HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION

○ Budgetmål 2021

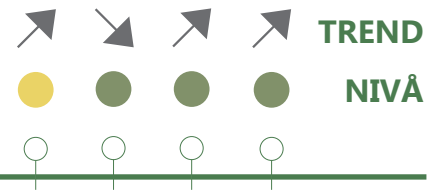
- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet
- Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
- Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program
- Göteborgs Stads program för lokalförsörjning
- Program för miljöanpassat byggande
- Energiplan
- Göteborgs Stads avfallsplan
- Handlingsplan för genomförande av Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program

Mål 13

BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN

Det globala målet

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Sverige har relativt låga utsläpp om man ser till det geografiska området men vi vet också att vår konsumtion leder till stora utsläpp i andra länder (se mål 12). Stadens klimatmål går längre än det nationella i att det har ett konsumtionsperspektiv vilket inkluderar utsläpp från konsumtion.

Göteborg ligger geografiskt i ett utsatt läge för klimatförändringar kopplade till översvämningsrisker som främst orsakas av extrema väderhändelser och höjda havsnivåer, vilka resulterar i översvämning i de låglänta områdena utmed vattendrag och längs kusten. På sikt kommer även andra klimateffekter att mer påtagligt utvecklas så som värmebölja och torka. Klimatförändringarna orsakar obalans i ekosystemen både lokalt och globalt som till exempel leda till stora risker för ökad global migration vilket kommer påverka både Sverige och Göteborg. Staden tar fram planerings- och genomförandeunderlag som bidrar till att utveckla en robust stad som kan möta effekterna av klimatförändringarna. Frågor avseende på till exempel ansvar och finansiering som behöver lösas på både nationell och lokal nivå.

Stadens arbete med att minska klimatutsläpp beskrivs till exempel under mål 11 och 12.

Göteborg Stads rådighet

Staden kan påverka sina egna utsläpp av växthusgaser på en rad områden som egna transporter, energianvändning i byggnader, entreprenader, byggnation av lokaler och bostäder, avfallshantering samt inköp.

Direkt rådighet har staden också i rollen som energiproducent och i ansvaret för avfallshantering. Men utsläpp av växthusgaser ger en global påverkan oavsett vart de sker och därför är stadens rådighet totalt sett låg över klimatförändringarna.

Gällande klimatanpassning är stadens rådighet större även om det är ett komplicerat område då det finns brister i den nationella styrningen. Lokal klimatanpassning måste ske i ett regionalt och nationellt perspektiv och utifrån gemensamma nationella målsättningar som ännu inte finns.

Relevanta delmål

13.1 Stärka motståndskraften mot och förmågan till anpassning till klimatrelaterade faror och naturkatastrofer i alla länder.

13.3 Förbättra utbildningen, medvetenheten och den mänskliga och institutionella kapaciteten vad gäller begränsning av klimatförändringarna, klimatanpassning, begränsning av klimatförändringarnas konsekvenser samt tidig varning.

Mål 13

BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGEN

○ Budgetmål 2021

- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet
- Göteborg är en stad med hållbar mobilitet och god framkomlighet

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Vision och strategier för Älvstaden
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
- Handlingsprogram 2020–2023 enligt lag (2003:778) om skydd mot olyckor (LSO)
- Översiktsplan för Göteborgs Stad
- Energiplan
- Göteborgs Stads avfallsplan

Mål 14

HAV OCH MARINA RESURSER

Det globala målet

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt i syfte att uppnå en hållbar utveckling.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Agenda 2030-delegationen konstaterade att det är en utmaning att långsiktigt bevara och nyttja haven. Sverige har problem med havsbottendöd, miljögifter och plaster, exploatering av kustnära vatten, fiske och fiskerimetoder samt att klimatförändringarna är ett hot mot haven.

Problematiken skiljer sig något mellan Östersjön och Västerhavet till exempel gällande botten dödd. Kusten runt Göteborg har problem med den biologiska mångfalden i havet bland annat beroende på exploatering längs kusten. En tydlig effekt av detta är en stor förlust av "havets barnkammare", ålgräsängarna.

På grund av sitt geografiska läge och omgivande strömmar är Bohusläns kust hårdast drabbad i Sverige av skräp som flyter iland från havet och även ett av Europas skräpigaste områden. Västkusten påverkas även av invasiva arter.

Staden arbetar med att minska nedskräpning och är tidig med att utreda källor för mikroplaster och rening av läkemedel i avloppet. Ryaverket har fått ett nytt tillstånd för sin verksamhet som innebär ökade krav på rening av avloppsvattnet.

Göteborgs Hamn arbetar aktivt med att minska påverkan från sin verksamhet lokalt.

Göteborg Stads rådighet

I egenskap av kustnära stad är Göteborgs utveckling och exploatering av stor vikt för havet, och här har staden planmonopol. Staden har även möjlighet att lokalt skydda områden som kustnära grunda vatten och att restaurera kustnära ekosystem. Lokala utsläpp av näringsämnen och gifter är viktiga. Här kan staden påverka genom att ställa krav på hur den egna verksamheten bedrivs men också i vissa fall på andra verksamheter genom upphandling eller genom tillsyn och kontroll. Staden kan också som organisation vara en god förebild samt har möjlighet att påverka invånare och besökare.

Staden är ägare av nordens största hamn vilket innebär en möjlighet att till viss del påverka utsläpp från sjöfarten lokalt. Staden äger också en stor andel av det regionala avloppsreningsverket Ryaverket. Mycket måste också ske på nationell och internationell nivå till exempel gällande fiske och maritimt skräp.

Relevanta delmål

14.1 Till 2025 förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet, i synnerhet från landbaserad verksamhet, inklusive marint skräp och tillförsel av näringsämnen.

14.2 Senast 2020 förvalta och skydda marina och kustnära ekosystem på ett hållbart sätt för att undvika betydande negativa konsekvenser, bland annat genom att stärka deras motståndskraft, samt vidta åtgärder för att återställa dem i syfte att uppnå friska och produktiva hav.

14.3 Minimera och åtgärda med havsförsurningens konsekvenser, bland annat genom ökat vetenskapligt samarbete på alla nivåer.

14.5 Senast 2020 skydda minst 10 procent av kust- och havsområdena, i överensstämmelse med nationell och internationell rätt och på grundval av bästa tillgängliga vetenskapliga rön.

Mål 14

HAV OCH MARINA RESURSER

- Budgetmål 2021

- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet

- Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram
- Göteborgs Stads avfallsplan

Mål 15

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

→ TREND
● NIVÅ

Det globala målet

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Att återställa ekosystem till 2020 är en tuff målsättning. Ett långsiktigt bevarande och nyttjande av ekosystemen med dess biologiska mångfald är en utmaning för Sverige. Ett exempel är svårigheten att hitta balans mellan en utvecklad bioekonomi och ett hållbart skogsbruk. Det finns också en pågående förlust av biologisk mångfald och ett ökat hot från främmande arter. Skogsbruket är inte en dominerande näring lokalt som i många andra delar av Sverige även om hälften av Göteborgs naturområden består av skog. Eftersom Göteborg växer i hög takt så är en utmaning att bygga en stad som tar hänsyn till biologisk mångfald, behovet av närhet till naturen och våra behov av ekosystemtjänster och då är en stark grön infrastruktur en förutsättning. I Göteborg finns ett antal arter, biotoper samt ekologiska värdeelement som är identifierade som ansvarsarter och ansvarsbiotoper.

Staden genomför många åtgärder för att bevara och främja biologisk mångfald, till exempel att utveckla nya metoder för hållbart brukande av skogar men även konkreta åtgärder som att placera ut död ved och bränna ljunghedar. Staden har flera naturreservat och de två nyaste är Lärjeåns dalgång samt Stora Amundön och Billdals skärgård.

Göteborg Stads rådighet

Staden kan påverka genom sin roll som markägare där vi äger och förvaltar många olika naturtyper. Dessutom har staden planmonopol vilket innebär att vi har ett stort ansvar i hur vi planerar för nya områden och bibehåller naturvärden. Staden kan också som organisation vara en god förebild samt har möjlighet att påverka invånare och besökare. Men liksom de flesta andra mål är staden beroende av samarbete regionalt samt nationellt och internationellt agerande.

Relevanta delmål

15.1 Till 2020 bevara, återställa och hållbart använda ekosystem på land och i sötvatten och deras ekosystemtjänster, särskilt skogar, våtmarker, berg och torra områden, i enlighet med de skyldigheter som anges i internationella överenskommelser.

15.2 Till 2020 främja genomförandet av hållbart brukande av alla typer av skogar, stoppa avskogningen, återställa utarmade skogar och kraftigt öka nybeskogningen och återbeskogningen i hela världen.

15.5 Vidta omedelbara och betydande åtgärder för att minska förstörelsen av naturliga livsmiljöer, hejda förlusten av biologisk mångfald och senast 2020 skydda och förebygga utrotning av hotade arter.

15.7 Vidta omedelbara åtgärder för att stoppa tjuvjakt på och handel med skyddade djur- och växtarter och inrikta åtgärderna på både utbudet av och efterfrågan på olagliga produkter från vilda djur och växter.

15.8 Senast 2020 införa åtgärder för att förhindra införseln av invasiva främmande arter och avsevärt minska deras påverkan på land- och vattenekosystem samt kontrollera eller utrota prioriterade arter.

15.9 Senast 2020 integrera ekosystemens och den biologiska mångfaldens värden i nationella och lokala planerings- och utvecklingsprocesser, strategier för fattigdomsminskning samt räkenskaper.

15.a Mobilisera och väsentligt öka de finansiella resurserna från alla källor för att bevara och hållbart nyttja den biologiska mångfalden och ekosystemen.

15.b Mobilisera betydande resurser från alla källor och på alla nivåer för att finansiera hållbart brukande av skogar och ge utvecklingsländerna lämpliga incitament att utveckla ett sådant bruk, inklusive för bevarande och återbeskogning.

Relevans: med koppling till Göteborgs Stads verksamhet

Mål 15

EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD

○ Budgetmål 2021

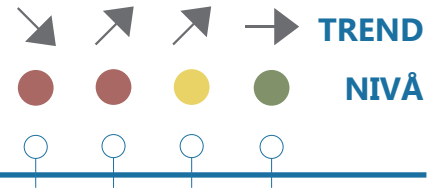
- Göteborg tar ansvar för kommande generationers livskvalitet

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Grönstrategi för en tät och grön stad
- Göteborgs Stads miljö- och klimatprogram

Mål 16

FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

Det globala målet

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, se till att alla har tillgång till rättvisa samt bygga upp effektiva och ansvarsskyldiga och inkluderande institutioner på alla nivåer.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Sverige är i globalt perspektiv ett fredligt land med väl fungerande institutioner, låg korruption och hög mellanmännisklig tillit. Det innebär dock inte att utmaningar helt saknas. Delegationen tar upp att det saknas en nationell strategi för bekämpning av korruption, att den upplevda otryggheten ökar, problem med våldsbejakande extremism och organiserad brottslighet och barn som utsätts för misshandel och sexuella övergrepp.

De utmaningarna har även identifierats i Göteborg och staden jobbar med trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete, arbete mot våld i nära relationer, organiserad brottslighet, radikalisering och våldsbejakande extremism samt otillåten påverkan.

Göteborgs Stad har tidigare skakats av flera händelser med korruption vilket har skadat förtroendet för kommunens tjänstepersoner och förtroendevalda. Staden har tagit problemen på allvar, bl.a. genom inrättandet av en whistleblowerfunktion och ökat fokus på förebyggande arbete.

Göteborg Stads rådighet

På lokal nivå har staden stor rådighet över att skapa delaktighet och inflytande för såväl medarbetare som göteborgare och säkerställa transparenta institutioner och god informationstillgång. Som kommun har Göteborg även stor rådighet över det trygghetsfrämjande arbetet som ofta har en brottsförebyggande effekt.

Stadens trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete och ansvaret inom områden som skola, kultur och fritid ger möjligheter att påverka och förebygga våld och övergrepp i olika former. Staden har överenskommelser med polis och andra myndigheter för att gemensamt öka tryggheten och minska brottsligheten. Göteborg har även ett ansvar inom civilt försvar genom överenskommelse med Myndigheten för samhällsskydd och beredskap.

Nationella institutioners agerande och även den globala utvecklingen, gällande till exempel terrorism, påverkar dock i hög grad.

Relevanta delmål

16.1 Avsevärt minska alla former av våld och dödligt våld överallt.

16.2 Eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn.

16.4 Till 2030 avsevärt minska de olagliga finansiella flödena och vapenflödena, öka möjligheterna att återvinna och återfå stulna tillgångar samt bekämpa alla former av organiserad brottslighet.

16.5 Väsentligt minska alla former av korruption och mutor.

16.6 Bygga upp effektiva och transparenta institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

16.7 Säkerställa ett lyhört, inkluderande, deltagandebaserat och representativt beslutsfattande på alla nivåer.

16.10 Säkerställa allmän tillgång till information och skydda grundläggande friheter, i enlighet med nationell lagstiftning och internationella avtal.

16.b Verka för och genomdriva icke-diskriminerande lagstiftning och politik för en hållbar utveckling.

Mål 16

FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN

○ Budgetmål 2021

- Göteborg genomför tidiga sociala insatser som skapar likvärdiga livschanser för alla
- Göteborg har en värdig äldreomsorg med trygghet och självbestämmande
- Göteborg är en jämlik stad med gemenskap och tillit
- Göteborg är en trygg och välskött stad

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads program för en jämlik stad
- Göteborgs Stads program för full delaktighet för personer med funktionsnedsättning
- Program för Göteborgs Stads trygghetsfrämjande och brottsförebyggande arbete

- Biblioteksplan för Göteborgs Stad
- Göteborgs Stads plan för arbetet med finskt förvaltningsområde
- Göteborgs Stads plan för arbetet med nationella minoritetsfrågor
- Göteborgs Stads plan för barn och ungekultur
- Göteborgs Stads plan för stärkta insatser mot rasism
- Göteborgs Stads plan mot våld i nära relationer
- Göteborgs Stads plan mot våldsbejakande extremism
- Handlingsplan för arbetet med de mänskliga rättigheterna i Göteborgs Stad

Mål 17

GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

Det globala målet

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Det globala målet i nationell och lokal kontext

Mål 17 handlar om det globala genomförandet av agendan och är i stora delar inriktat på internationellt samarbete och att lyfta de minst utvecklade länderna.

Några av delmålen är åtminstone i delar relevanta även för Göteborgs Stad, två som handlar om samarbete och partnerskap mellan offentlig sektor, privat sektor, akademi och civilsamhälle samt ett som handlar om en sammanhållen politik för hållbar utveckling.

Göteborgs Stad arbetar med avtalsformen Idéburet Offentligt Partnerskap (IOP). IOP är ett avtal mellan en eller flera idéburna organisationer och den offentliga sektorn som kan användas när upphandling eller traditionellt föreningsbidrag ej bedöms vara en lämplig form.

Staden är delägare av tre science parks där näringsliv, akademi och offentlig sektor möts bl.a. i syfte att nå innovation och utveckling.

Urban Futures är ett annat exempel på hur Göteborgs Stad samverkar med andra aktörer, i det här fallet möts forskare och praktiker i projekt främst kring hållbar stadsutveckling.

Stadens arbete inom ramen för Jämlik stad präglas också av samarbete med andra parter.

Stadens EU-arbete är ytterligare en plattform för partnerskap, utveckling och innovation. Arbetet sker genom projekt, nätverk och organisationer, däribland Eurocities. Utöver det har Göteborg partnerstäder, bland annat i Sydafrika och Kina.

Hållbarhetsredovisningar sker sedan 2018 systematiskt på bolags- och/eller klusternivå.

Göteborg Stads rådighet

Rådigheten över måluppfyllelse i de relevanta delmålen bedöms som god, speciellt utifrån hur målsättningarna uttrycks ("stärka", "främja", "uppmuntra"). Samverkan med andra är ju dock själva kärnan i de delmål som handlar om samarbete och partnerskap, så full rådighet har staden inte riktigt.

Relevanta delmål

17.6 Stärka nord-syd-samarbetet, syd-syd-samarbetet och det regionala och internationella trepartssamarbetet kring och tillgången till vetenskap, teknik och innovation samt öka kunskapsutbytet på gemensamt överenskomna villkor, inklusive genom förbättrad samordning mellan befintliga mekanismer, i synnerhet på FN-nivå, och genom en global mekanism för teknikfrämjande.

17.14 Föra en mer samstämmig politik för hållbar utveckling.

17.17 Uppmuntra och främja effektiva offentliga och offentlig-privata partnerskap samt partnerskap inom det civila samhället vilka bygger på erfarenheterna från andra partnerskap och deras finansieringsstrategier.

Mål 17

GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP

○ Budgetmål 2021

- Göteborg präglas av en god samverkan mellan stad, akademi, civilsamhälle och näringsliv
- Göteborg har ett attraktivt och innovativt näringsliv i internationell toppklass

○ Stadenövergripande styrande dokument

- Göteborgs Stads innovationsprogram
- Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program
- Göteborgs Stads program för en jämlik stad

- Göteborgs Stads handlingsplan för genomförande av stadens Innovationsprogram
- Göteborgs Stads plan för en jämlik stad
- Handlingsplan för genomförande av Göteborgs Stads näringslivsstrategiska program